

פחד דוד

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי **דוד חנניה פינטו** שליט"א

בן הצדיק המלובן רבי **משה אהרן פינטו** זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלובן רבי **חיים פינטו** זיע"א

פרשת
ואתחנן

ט"ז אב
תשע"ט

986

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

7:06 | 6:56 | 7:02 | 6:47 **הדלקת נרות**

8:00 | 8:02 | 8:02 | 7:59 **מוצאי שבת**

8:39 | 8:41 | 8:40 | 8:38 **רבינו תם**

משכיל לדוד

קיום המצוות מקרוב

שדווקא מתוך צרתם צמחה להם ישועתם, רק שהם בראייתם המוגבלת לא השכילו לראות את התועלת שבדבר, ורק לאחר מעשה ירדו לשורשם של דברים. עוד יש לנו לומר, שמעולם תפילותיו של אדם אינן חוזרות ריקם, ואף אם באותה עת הקב"ה לא נענה לתפילותיו, הן לא הולכות לאיבוד אלא נשמרות תחת כסא הכבוד על מנת לפעול את פעולתן בעתיד. ישנם אנשים רבים שהם רחוקים משמירת תורה ומצוות ולפתע פתאום מתעורר ללבם אל אביהם שבשמים, וכאשר נשאלו אותם אנשים האם יכולים הם להצביע על נקודת המפנה שגרמה להם לערוך שינוי כה גדול בחייהם, קשה היה להם להצביע על דבר מסוים, אך בטוחים המה שאבותיהם הגדולים שהיו ידועים בצדקותם, העתירו בתפילה על צאצאיהם, ועתה התפילה נענתה וגרמה להם לשוב בתשובה שלימה. גם תפילותיו של משה לא שבו ריקם, ועל אף שהקב"ה לא נעתר לתפילתו ולא העניק בידו את הזכות להיכנס לארץ, אנו מאמינים וסמוכים ובטוחים שתפילותיו הקדושות והטהורות פעלו את פעולתן בשמים, וסופן שהשיעו טובה וברכה על בני ישראל במהלך הדורות. ובעניין מה ששאלנו משום מה לא הסתפק משה בראיית הארץ מרחוק אלא ביקש לראותה מקרוב, נראה להשיב שמשם רצה ללמדנו בזאת שבכל הקשור ללימוד התורה וקיום מצוותיה, אל לו לאדם להסתפק בקיום המצווה מרחוק כשהוא לא נוגע לה באופן מעשי, אלא יעשה ככל שביכולתו לקיים את המצווה מקרוב עם כל ההשתדלות והמעורבות. ידע משה רבנו שעצם לימוד המצוות התלויות בארץ נחשב לו כקיומן, אך עם זאת שאף לקיימן בפועל מקרוב ממש, שאינו דומה שכן מצווה שנעשתה בפועל מקרוב, לשכר מצווה שנעשתה מרחוק על ידי לימוד בלבד.

ראה לדבר נראה על פי האמור בתחילת פרשת עקב הסמוכה לפרשת ואתחנן "והיה עקב תשמעון" (דברים ז, יב) ומבאר רש"י שהכוונה למצוות הקלות שדרך בני אדם לדוש בעקביהם. משה לימד לישראל שאף במצוות שהם לכאורה קטנות, עליהם להביט ולהתבונן בהם מקרוב, ומתוך הראייה הקרובה יכירו המה בגודל ערכן ויחפשו לקיימן בתכלית השלמות וההידור. העולה מאלו הדברים שבכדי לחוש את ה' ואת תורתו, צריך להימצא בקרבת ה' ולא לעמוד מרחוק, היות והמרחק יוצר קרירות והבדלה בין ה' לבין עמו. אינה דומה התבוננות בתמונת נוף עוצרות נשימה לבין לחוות את המקום בעצמו, שבזמן שאדם נמצא במקום קסום בפועל ומביט בו באופן ישיר, הרי החוויה עמוקה היא בהרבה, היות וכל החושים שותפים בחוויה זו.

משה רבנו רצה עד מאוד להיכנס לארץ ישראל, מפני שיש בה הרבה מצוות שאדם דש בהם בעקביו מתוך הרגל, וכוננת משה היתה שהוא יתאמץ במצוות אלו ולא יעשה אותם כמצוות אנשים מלומדה, ובכך יעשה נחת רוח לבורא יתברך.

"ויתעבר ה' בי למענכם ולא שמע אלי ויאמר ה' אלי רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה. עלה ראש הפסגה ושא עיניך ימה וצפונה ותימנה ומזרחה וראה בעיניך כי לא תעבור את הירדן הזה" (דברים ג, כו-כז)

משה רבנו מעתיר בתפילות כנגד הבורא על מנת שיאפשר לו להיכנס לארץ הקדושה ולחלותה. וכתב רבינו יעקב בעל הטורים שהמילה 'ואתחנן' עולה בגימטריא כמניין חמש מאות וחמש עשרה, משום שמשם העתיר חמש מאות וחמש עשרה תפילות כנגד הבורא על מנת שיאפשר לו להיכנס לארץ הקודש. אולם הקב"ה לא התרצה לתפילותיו הרבות של משה, ולא זו בלבד אלא פנה אליו ואמר לו (דברים ג, כו) "רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה".

והדבר תמוה, וכי זו תורה וזו שכרה, האם לא היה מגיע למשה להיכנס לארץ ישראל לאחר שתרם את כל חייו עבור כלל עם ישראל, עד אשר שם נפשו בכפו ועלה למרום כדי להביא להם את התורה מפי הגבורה, ובפרט שמשם הרבה כל כך להעתיק ולהתפלל כנגד הבורא שיאפשר לו לראות את ארץ הקודש.

כתוב בהמשך הפסוקים שהקב"ה מצווה למשה לעלות להר ולצפות ממנו על ארץ ישראל. ויש לשאול, מדוע משה לא הסתפק בזאת, אלא ביקש בכל מאודו להיכנס ולראות את הארץ מקרוב, וכי לא די היה לו להביט בה מרחוק, וביותר קשה על מה שאמרו חז"ל שאמר משה שמוטב לו להיכנס לארץ בגלגול של ציפור (עי' ליקוטי הלכות יו"ד ביצים ה) ובלבד שיוזכה לראותה מקרוב ולא רק בצפיה מעל ההר. ויש להבין משום מה חפץ משה לראות את הארץ דוקא מקרוב, עד שהיה מוכן להיכנס אליה בגלגול של ציפור.

ונראה לתרץ קושיות אלו, הקב"ה סירב לבקשתו של משה מפני שידע בתכלית הידיעה שאין זה טוב עבור משה ועבור העם שהוא יכנס לארץ הקודש. וכפי שביארו חז"ל (עי' אור החיים דברים א, לו) שאלמלי היה משה נכנס לארץ, הרי שהיה מפציר ומתפלל בעד הקב"ה שלא יחריב את בית המקדש, והקב"ה שלא היה רוצה לסרב לתפילותיו, היה מכלה את זעמו בבני ישראל במקום להחריב את ביתו. ובהיות שבני ישראל חביבים אצל הקב"ה, והוא אינו חפץ לכלותם, על כן העדיף לכלות את כעסו בעצים ובאבנים ובלבד שנצח ישראל לא ישקר.

יש בדברים אלו יסוד נפלא ללמדנו שכל מה שה' עושה לטובה הוא עושה, והגם שעניני בשר ודם קצרות מלהכיר ולראות את ידו הרחומה, אך טוב יהיה אם נרגיל עצמנו לראות את גודל חסדו של הבורא בכל דבר ודבר, אף אם באותה שעה אין ביכולתנו לרדת לשורשם של דברים ולהבינם לאשורם. ועל כך אמרו חז"ל (ברכות נד, א) חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה, היות ואף אם הצרה שהתרגשה עליו מתפרשת בעיניו כרעה, אין הדבר כן, ומי הוא שיכיר ויידע חשבונות שמים ויראה את הטובה האמתית שעתידיה לצמוח לו מן הדבר.

רבים הם המעשים שבתחילה נראים לנו כקשים וכואבים, אך כעבור זמן, התמונה התבהרה ונוכחו המה לראות

הילולא דצדיקיא

טז - רבי משה פרדו

יז - רבי דניאל פינטו זיע"א

יח - רבי ישראל זיתון

יט - רבי יעקב כולי בעל ה'מעם לועז'

כ - רבי יוסף צוברי

כא - רבי אהרן מבעלז

כב - רבי מרדכי בר הלל בעל ה'מרדכי'

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה: mld@hpinto.org.il

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

גם לך חפרו בשדה התעופה?

"אשר ייטב לך ולבניך אחריו" (דברים ד, מ)

לכל אדם מישראל יש חלק לעולם הבא. האם הוא שומר על חלקו ואינו מאבדו? זו כבר שאלה נפרדת.

מעבר לכך יש את "בן עולם הבא" הוא בעל דרגה גבוהה יותר, ולא כל אדם זוכה לכך. וישנה דרגה גבוהה עוד יותר, והיא: "מוזמן לחיי העולם הבא". בכמה מקומות מזכירה הגמרא אנשים שזכו לדרגה גבוהה זו, והם היו מוזמנים לחיי העולם הבא.

המגיד רבי ברוך רוזנבלום שליט"א מספר: פעם אחת, כשהגעתי לארצות הברית, שמעתי הסבר עם המחשה על ענין זה. התפללתי אז מנחה בבית כנסת בבורו פארק, ולאחר התפילה התקיים שיעור ב'עין יעקב'. לא הכרתי את מוסר השיעור, ולא הבנתי את תוכן השיעור, מאחר שהוא נמסר באנגלית - ואני לא יודע אנגלית.

שני דברים כן הצלחתי לקלוט מהשיעור: "מוזמן לחיי העולם הבא" וגם "בן עולם הבא". לאחר שהסתיים השיעור, ניגשתי למישהו שהיה שם, וביקשתי שיספר לי על מה דובר בשיעור.

וכך הוא הסביר לי:

מי שנסע פעם לארצות הברית יודע, שבשעה שנכנסים למדינה, עוברים דרך משטרת הגבולות.

בנמל התעופה בודקים בהקפדה גדולה את כל הניירת של הנוסעים המגיעים מחו"ל, כדי לברר אם הכל תקין. הויזה צריכה להיות תקפה, וגם הדרכון. אבל לא די בזה, במטוס צריך הנוסע למלא טופס מיוחד: איפה תתאכסן בתקופת שהותך? לאיזה צורך הגעת? כמה כסף יש לך בתיק? ועד שאלות טורדניות מסוג זה, כאילו לא די ב'טרטורים' שעבר בארץ, עד שקיבל את הויזה...

מיד כאשר מגיעים, יש חלוקה ברורה: נוסע שיש לו פספורט ישראלי, הולך לצד אחד, ונוסע המחזיק פספורט אמריקני הולך לצד שני.

שאל הרב: "בשביל מה עושים את החלוקה הזאת? הרי בסוף [כמעט] כולם עוברים את הדלפק ונכנסים לארצות הברית, אם כן מה משנה החלוקה? מדוע מי שבא עם דרכון זר נכנס למקום אחד, ומי שבא עם דרכון מקומי נכנס למקום אחר?"

אמר הרב: "לי היה פעם דרכון זר, והיום יש לי דרכון מקומי, ולכן אני יכול לספר לכם מניסיון אישי: כשאדם בא עם דרכון זר, הפקיד מתחיל 'לטרטר' אותו עם סבב מחדש של שאלות. כל מה שהוא התייגע וכתב בטפסים - שוב שואלים אותו מחדש, בעל פה: מה אתה מחפש פה? כמה זמן תהיה כאן? ומה תעשה פה?"

אם נראה לפקיד שהנוסע נראה קצת חשוד, משום מה, הוא מעביר אותו לדרגים גבוהים יותר. אם הכל חלק, ואין שום ספקות ותהיות לגבי - מחתימים לו את הדרכון, ומרשים לו להיכנס פנימה.

אדם שיש לו דרכון מקומי, מתקבל מיד על ידי הפקיד בסבר פנים יפות. הפקיד לא חוקר ולא 'חופר'. רק שואל בנימוס ובחיון: מה שלומך אדוני? איך היה נופש? איפה ביקרת? הוא מחתיים לו את הדרכון בברכת 'ברוך שובך לארצנו', ונותן לו להיכנס.

מה ההבדל, הרי שניהם נכנסים?

נכון, שניהם נכנסים, אבל תלוי איך נכנסים. האחד עובר דרך חתחתים מייגעת, בליווי פרפורי לב, שמא לא ימצא ראוי לזכות להיכנס. השני נכנס ללא שהיות, וזוכה להארת פנים וליחס מלבב לכל אורך הדרך.

הסביר הרב: "זה ההבדל. כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, כולם יגיעו לשם [למעט אלה שאיבדו את זכותם]. השאלה היא איך נכנסים.

"אדם רגיל עובר דרך חתחתים וייסורים. הוא מתייסר בגיהנום ובשאר זיכוכים. מי שהוא בן עולם הבא - מקבלים אותו ללא ייסורי גיהנום, ללא עיכובים. מקבלים אותו במאור פנים, שהרי הוא שייך לכאן. הוא בן המקום!"

הרי אני צאצא שלהן

מר ג'קי אדרעי הי"ו ורעייתו תחי', היו נשואים שנים רבות ולא זכו כלל להיפקד בפרי בטן. בדיקות רבות וטיפולים ממושכים עברו עליהם, ולאחר שהתעייפו פיזית ונפשית מכל אלו - בישרו להם הרופאים את הבשורה הקשה שלעולם יישארו עריירים, שכן אחד מהם עקר ולא יוכל להוליד ילדים.

במר ייאושו בא לפני מר אדרעי וטען באוזניו:

"אם שרה אמנו ע"ה וכן שאר האמהות הקדושות שהיו עקרות זכו לבסוף וראו את ישועת ה' אשר ברחמי פקד אותן בבנים, מדוע אשתי ואני נישאר עקרים ולא נזכה לפרי בטן?"

"האמהות הקדושות ע"ה היו צדקניות גדולות" הזכרתי לו, "וכי חושב אתה שהגעתם למדרגתן הגבוהה?" מר אדרעי לא התבלבל והשיב לי: "לא, איננו מתקרבים כלל למדרגתן, אך אנו צאצאים שלהן!"

למול תשובתו הנפלאה לא ידעתי מה להשיב לו.

לפיכך מר אדרעי הוסיף ואמר: "הלוואי שגם אנחנו נזכה לבנים".

"אמן ואמן!" ענית אחריו וקיוויתי מאד שמשאלתו תתגשם במהרה.

במרה מפטירין

הפטרת השבוע: "נחמו נחמו עמי" (ישעיה מ)

הקשר לשבת: הפטרה זו היא אחת משבע שבתות

של נחמה שמפטירין החל משבת שאחרי תשעה באב, והיא אחת מתוך שבע הפטרות מספר ישעיה הנקראות בשם 'שבעה דנחמתא'.

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

עוון גדול הוא

המרגל בחברו עובר בלא תעשה, שנאמר, "לא תלך רכיל בעמך" ועוון גדול הוא, וגורם להרג נפשות רבות מישראל, לכך נסמך לו "לא תעמד על דם רעך".

צא ולמד, מה ארע מרכילותו של דואג האדומי, שנהרגה על ידי זה כל נוב עיר הכהנים.

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

להתרכז בצער החורבן

פרשת ואתחנן חלה תמיד סמוך ונראה ליום ט' באב, יום בו שאנו מענים את נפשנו משום חורבן שני בתי מקדשות, ומקוננים על הגלות על ידי קריאת מגילת איכה.

בפרשת ואתחנן הקב"ה מפרט לישראל את כל החוקים והמשפטים שעליהם לקיים ולשמור. ותנאי התנה עימם הבורא שאם ילכו בדרך התורה והמצוות - יזכו לשבת בארץ הקודש שיבה של בטח מתוך מנוחה והרחבת הדעת, אך אם חלילה יחפשו ללכת אחר חוקות הגויים ויתרפו מלימוד התורה - רעה גדולה תהא אחריתם והארץ תקיא אותם. ולא זו בלבד שיש להקפיד בקיום המצוות על כל פרטיהן ודקדוקיהן, אלא גם אסור להוסיף או לגרוע מן המצוות, ויש לקיימן ככתבן וכלשונו, כמאמר הכתוב (דברים ד, ב) "לא תוסיפו על הדבר אשר אנוכי מצוה אתכם ולא תגרעו ממנו".

נשאלתי פעם מדוע בדורות הקודמים לנו, היו האנשים מיצרים ומקוננים על החורבן מתוך בכייה גדולה, ואילו בדורנו אנו נראה ששוכן בקרבנו לב של אבן במקום לב של בשר, כיון שאיננו מצליחים להזיל דמעות של ממש על חורבן הבית. הדור שלנו מלא וגדוש בצרות ובמחלות, ולכאורה אך טבעי הוא שהיינו צריכים להתאבל על החורבן מתוך בכייה גדולה ולבקש שהקב"ה יאמר לצרותינו די, ומדוע אנו נוהגים בהיפך ההיגיון ולא כפי המתבקש.

וחשבתי להסביר תופעה זו בכך שמיד לאחר ט' באב חלים ימי 'בין הזמנים', ימים של חופש והתרעננות מן השגרה השוחקת. ומכיון שאנו אנשים מאורגנים ומסודרים ואוהבים לדעת מה עומד לפנינו, על כן כבר מר"ח אב כמעט כל בית אב יודע היכן ינפוש השנה. וכיצד זה ניתן לבכות ולהתאבל על החורבן כאשר בכיס מונחים כרטיסי הטיסה למקום פלוני או פרטי הדרך כיצד להגיע לבית מלון אלמוני. כיצד ניתן לחוש את הצער של השכינה על החורבן והגלות בזמן שהראש עסוק בתכנונים ובתוכניות לקראת ימי החופשה.

ומכיון שאין בכוחנו לשנות סדרי בראשית, לכל הפחות נשתדל להתרכז בצער החורבן ולסלק מראשנו כל מחשבה אודות החופשה ההולכת וקרבה. ובזמן שנהיה מרוכזים באבלו של היום לבדו, נוכל לחוש ולהרגיש בכל גופנו ונשמתנו את הצער הגדול על חורבן הבית ואת גלות השכינה.

מקובל מחז"ל (ילקו"ש איכה תתרמג) שיום ט' באב עתיד ליהיפך ליום של מועד כפי שנאמר (איכה א, טו) "קרא עלי מועד", ולכן אין אומרים בו תחנן (שו"ע או"ח תקנט, ד). ולואי ונזכה לראות את התגשמות דברי חז"ל במהרה בימינו אמן.

פניני הפרשה

כבוד ההורים ללא כל מטרה

"כבד את אביך ואת אמך כאשר צו"ך" (דברים ה, טו)

רש"י מבאר היכן ה' צוה אותנו על מצוה זו, במרה.

ויש לשאול לשם מה הדגישה התורה כאשר צו"ך במרה?

מסביר ה'כתב סופר' כי ישנם אנשים החושבים שכל מצות כבוד אב ואם הוא כעין הכרת הטוב על שדאגו בשבילו בילדותו גדלו ופרנסו ובוא העת גם השיאו אותו...

לכן באה התורה לומר הרי במרה לא היה צריך להגיע להוריו, כי הרי ירד מן השמים לכל אחד, והבגדים גדלו עמם, והענן כבסם, ובכל זאת ציוותה התורה על כבוד אב ואם, כן יקיים גם אח"כ בכל זמן ובכל אופן מצוה זו כי ה' הוא המצווה אותנו במצווה יקרה זו.

לא זונחים לרגע

"שובו לכם לאהליכם ואתה פה עמוד עמדי" (דברים ה, כז-כח)

שני הפסוקים הללו, כותב בעל 'אהבת שלום', קשורים הם זה בזה.

וכך אמר הקב"ה למשה לך אמור להם לישראל שני דברים:

א. שובו לכם לאהליכם.

ב. אמור להם ואתה עמוד עמדי.

והיינו שאפילו כשאתם פונים כל אחד לאהלו, אבל תזכרו גם אז כשאתם עסוקים בצרכים, שאתם עומדים לפני כמו שכתוב "שויתי ה' לנגדי תמיד", וזה "ואתה", כל אחד מכם יעמוד עמדי, בבחינת "בכל דרכיך דעהו".

כיצד מגיעים למידת אהבה?

"ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך" (דברים ו, ה)

מקשה רבינו האור החיים הקדוש זיע"א, שהרי אהבה, זהו דבר שבא בהרגשת הלב, ואי אפשר להכריח אדם שיאהב דבר מסוים. ואם כן איך התורה אומרת ואהבת את ה', הרי אי אפשר לכפות את הלב לאהוב דבר שאינו חושק בו מצד עצמו?

ותירץ רבינו חיים זיע"א, שנתן הכתוב דרך כיצד ניתן להגיע אל אהבת השם יתברך, על ידי "והיו הדברים האלה על לבבך", כלומר שיתמיד לשים על לבבו, את דברים המעוררים את האדם, לאהבת ה', ומתוך כך יולד בלבו חשק ותאוה לאהבת ה'. ולכן ציוותה התורה לאהוב את ה'.

וביאורם של דברים בשני אופנים:

א. שבאמת יש בטבע כל איש ישראל אהבה לה' בכל לבבו ונפשו, ורק שזה נטמן בעומק הלב, ועל ידי שמישים האדם על לבו תמיד ומשתוקק לבוא לאהבת בוראו, נגלה לו רוח הקדושה אשר בקרבו.

ב. שהנהגת השם יתברך עם ברואיו היא באופן של מידה כנגד מידה, וכאשר אדם משתוקק ומתגעגע לבוא לאהבת ה', השם יתברך פורע ומשלם לו מידה במידה, וגם ה' הופך את לבבו לאהוב את החושק בו.

עוֹז וְהֶדְר לְבוּשָׁה

וּתְשַׁחֵק לְיוֹם אַחֲרוֹן

פסוק נפלא זה התפרסם במקלות ישראל בזכות הניגון המשובב לב שהתקבל באהבה ובחיבה.

על הסיפור שמאחרי הניגון סיפר פעם 'הצדיק מיבנאל' הגה"צ רבי אליעזר שלמה שיק זצ"ל, "שרבי מאיר לייב בלעכר ז"ל היה רבו של רבי אברהם ברבי נחמן טולטשינער ז"ל בנגלה, כי הוא למד איתו הרבה גמרא רש"י ותוספות ושולחן ערוך עם המגנים וכו'. הוא היה עני ואביון גדול מאוד, ולא היה לו כסף לקנות אפילו שמלת כלה לבתו, אזי שר לה את הניגון על הפסוק "עוז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון", ואז הוא הלחין את השיר המפורסם בין אנשי שלומנו, וממנו השיר הזה".

ומה ארע לבסוף?

"הקדוש ברוך הוא עזר לו ברגע האחרון בניסי ניסים שהביאו לו על צרכי החתונה, והיתה לו גם שמלת כלה לבתו, והשיר המפורסם בין אנשי שלומנו על הפסוק הזה זה ממנו".

בזכות הכיס שבסינר

זקנה אחת צדקת היתה בירושלים אשר בחרה לה מצוות שאין להן דורשים. היא התהלכה בסמטאות ירושלים העתיקה בלבוש סמרטוטין, ומעליו חגורה בסינר ארוך ולו שני כיסים גדולים, הכיס הימני שימש לאסוף כל דף של דברי תורה ו'שמות' הפזורים על הארץ, כשבכך היא מצילתן מן הביזיון, והכיס השמאלי שימש לה לאסוף כל קליפה או שברי זכוכית וכדומה המהווה מכשול ברשות הרבים.

זקנה זו האריכה ימים. קודם פטירתה,

עלתה לבית הדין אשר בחורבת רבי יהודה החסיד, וביקשה לכתוב לה צוואה. בצוואה בקשה שלאחר פטירתה ישתמשו החברא קדישא בסינר זה כתכריך לגופה. בהגיע קיצה הלכו רבים מאנשי ירושלים אחרי מיטתה וסיפרו בשבחה.

אב ביה"ד הספיד אותה והקריא את צוואתה הייחודית שהראתה את צדקותה. לאחר ימים הופיעה בחלום לפני האב"ד, וסיפרה לו כי בעלמא דקשוט שקלו את זכויותיה, ושקלו את כיסי הסינר במאזנים של פז. ודוקא אותו כיס שמאלי שהיה משמש להסיר מכשול מרחובות העיר הכריע את הכף לחיי העולם הבא.

משנוכח בכך אמר האב"ד ביאור ששמע מאחד המגידיים, על דברי הפסוק 'עוז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון': ש'עוז' הוא לשון חוזק, ו'הדר' הוא לשון יופי, בזמנו לבשו אותו בגד כל השנים ולא הביטו בהחלפת המאדע, הבגד היה חזק ותמיד היה יפה. כיום אפילו אם הוא 'חזק' מתביישים לילך עם השמלה לאורך שנים שזה לא 'יפה', ואותה אשת חיל, לבושה היה 'עוז והדר' עד יומה האחרון, כדברי המדרש רבה פרשת אמור עה"פ איש זקן... תעשה לו אמו, שהוא המעיל אשר בו גדל ונקבר.

אזכה בזכותה לגן עדן

פעם אמר הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל לאשתו: דעי לך כי בזכותך אזכה גם אני בעז"ה לגן עדן. והיא מתמיהה - כיצד. ורבי יוסף חיים מבקש להסביר לה זאת.

הרי כשתבואי ביומך לאחר מאה ועשרים לפני בית דין של מעלה, וישאלוך שם: איזה מעשים טובים עשית בימי חלדך עלי אדמות, בודאי תשיבי להם: הייתי עזר לבעלי התלמיד חכם, וכשיטענו כנגדך: הגם זה נקרא תלמיד חכם... לבטח את תטעני: אישה תמימה ופשוטה אני, כלום ידעתי לקבוע מה זה תלמיד חכם, שמעתי מה הבריות אומרות עליו, ובתור שכזה שרתתי וכיבדתי אותו. ברור

שיקבלו טענותיך ויפסקו לך לילך לגן עדן, ואילו אני, חיים, מה אוכל להצטדק מאימת הדין, ואז שוב תבואי לקראתי בטענך:

איזה גן עדן זה עבורי אם יודעת אני שבעלי מתייסר הוא בגיהנום... בדומה לדברי הגמרא במסכת יומא שלא יהא הוא בגיהנום ותלמידו בגן עדן, הוא אשר אמרתי לך: שבזכותך אזכה גם אני לגן עדן...

ומעשה ברבי שמעון בן חלפתא, שבא ערב שבת ולא היה לו מאן להתפרנס. יצא לו חוץ מן העיר והתפלל לפני הא-להים, וניתן לו אבן טובה מן השמים. נתנה לשולחני ופרנס אותה שבת. אמרה אשתו: מהיכן אלו?

אמר לה: ממה שפרנס הקב"ה.

אמרה: אם אין אתה אומר לי מהיכן הן, איני טועמת כלום! התחיל מספר לה.

אמר לה: כך נתפללתי לפני האלהים, וניתן לי מן השמים.

אמרה לו: איני טועמת כלום, עד שתאמר לי שתחזירה מוצאי שבת.

אמר לה: למה?

אמרה לו: אתה רוצה שיהא שולחןך חסר, ושולחן חברך מלא?!

והלך ר' שמעון והודיע מעשה לרבי אמר לו: לך אמור לה, אם שולחןך חסר, אני אמלאנו משלי. הלך ואמר לה.

אמרה לו: לך עמי למי שלמדך תורה.

אמרה לו: רבי, וכי רואה אדם לחברו לעוה"ב, לא כל צדיק וצדיק הוה ליה עולם בעצמו, שנאמר (קהלת יב) "כי הולך האדם אל בית עולמו וסבבו בשוק הסופדים", עולמים אין כתיב אלא עולמו, כיון ששמע כן, הלך והחזיר.

רבתינו אמרו: הנס האחרון היה קשה מהראשון. כיון שפשט ידו להחזירו, מיד ירד המלאך ונטלה הימנו.

למה?

שאינ מתן שכרה של תורה אלא לעוה"ב, ליום אחרון.

וזהו ותשחק ליום אחרון.